

2020-04-17 Kirjasto juridiikan työryhmän kokous (3/2020)

Aika

21 Apr 2020 klo 13-14.30, Zoom

Osallistujat

- Irma Reijonen puheenjohtaja
- Soile Manninen sihteeri
- Pekka Heikkinen, Anna-Liisa Helosalu, Päivi Kaiponen, Pekka Olsbo, Suvipäivi Pöytälaakso-Koistinen, Ari Rouvari, Petri Tonteri

Tavoite

- Käsitellään kannanotto DSM-direktiivin toimeenpanevaan kansalliseen lainsäädäntöön ja lähetetään se STKS:n hallitukselle/puheenjohtajalle
- Käydään läpi ajankohtaisei kirjastoja koskevia juridiikka-asioita
- Alustavaa ideointia seminaarin järjestämiseksi

Muistio

	Asia	Kuka esittelee	Muistiinpanot
15 min	Kannanotto OKM:lle tekijänoikeuslain uudistukseen	Soile	<ul style="list-style-type: none">• Lähetetään FUNin ja STKS:n puheenjohtajille viimeisiin viilauksiin ja allekirjoitettavaksi. Allekirjoitettu versio lähetetään OKM:lle ja tiedoksi KAM-juridiikkaryhmälle.• Hallituksen esitys tulossa alkusyksystä.
10 min	Tekijänoikeuslain uudistuksen tilanne: <ul style="list-style-type: none">▪ Datan hallintaan liittyvät hyvät käytännöt - keskustelutilaisuutta valmistellaan Kansalliskirjastossa	Pekka	<ul style="list-style-type: none">• Keskustelutilaisuus pidetään kesäkuussa. Kansallista liikkumavaraa on paljon. Oikeudenhaltijat voisivat neuvotella keskenään toimivista käytännöistä.• Tarkennetaan, mikä on kulttuuriperintölaitosten rooli ja mitkä ovat vastuut.• DSM-direktiiviin liittyen on ollut EUiPOn portaaliin liittyvää (teknistä) viestittelyä.
15 min	Koronakriisin ja poikkeustilan vaikutuksia kirjastojen toimintaan <ul style="list-style-type: none">• Vetoimuksia ja aloitteita aineistojen avaamiseksi poikkeusajaksi on tehty, mm. UNIFI ja FUN ovat vedonneet suomalaisiin tiedekustantajiin, Vastaus tiedekustantajilta: käynnistettävä uudelleen pikaisesti neuvottelut avoimen tiedejulkaisemisen rahoitusmallista• Suuren kv-kustantajat avanneet aineistoja organisaatiokohtaisesti määrääjäksi	Kaikki	<ul style="list-style-type: none">• Ruotsissa Kungliga on avannut aineistojaan yhteistyössä paikallisen tekijänoikeusjärjestön kanssa. KK on ollut yhteydessä Kopiostoon, mutta mitään ei ole kuulunut.• Tampere/TUNI: Varatun aineiston noutopiste Hervannassa (samassa tilassa yritystoimintaa). Kriittiset kurssiaineistot ja opinnäytetöihin liittyvät aineistot on hoidettu asiakkaille. Tutkimuspuoli ja opetus pyörii etänä. Yllättävän hyvin on onnistunut.• Oulu: Hyvin samallalalla kuin Treella. Paperityö on vähentynyt eikä todennäköisesti paluuta entiseen.• LUT: Fyysisiä kirjastopalveluita ei ole, pidennettyjä laina-aikoja syksyyn asti. Kotimaisten e-kirjojen saatavuus ollut haasteena.• Kansalliskirjasto: Tilat kokonaan kiinni, mitään ei voi lainata tai palauttaa. Vapaakappaleiden vastaanotto ja postien vastaanotto toimii.• HULib: Asiakaspalvelu minimihenkilöstöllä. Aineistojen digitointia opetusta varten toivottu.• Keskusteltiin, mikä on yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittistä, ja mikä on yliopistokirjastojen tulevaisuus. Datan ja tutkimuksen avoimuus erittäin kriittistä tämänkaltaisessa tilanteessa. Asiantuntijapalveluiden kysyntä on kova.• Jarmo Saartin mielipide HS:ssa https://www.hs.fi/mielipide/art-2000006480870.html

10 min	Tiedonhallintalaki voimassa <ul style="list-style-type: none"> • millaista valmistelua yliopistoissa ja tutkimuslaitoksissa on sen tiimoilta tehty? • Onko tunnistettuja asioita, jotka vaikuttavat kirjastojen toimintaan? 	Pekka & kaikki	<ul style="list-style-type: none"> • Laki tuli voimaan 1.1.2020, lähdetään soveltamaan asteittain tulevan kahden vuoden aikana. Yliopistojen hallinnon asiaa ja yliopistot päättävät yhdessä, miten sovelletaan. • https://vm.fi/tiedonhallintalain-taytantonpano • Tiedonhallintamallista tullut VM:stä suositus: http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162176 • Digi- ja väestövirasto (DVV) on tehnyt arkkitehtuurisuosituksen: https://dvv.fi/arkkitehtuuripankki
10 min	Laki digitaalisista palveluista <ul style="list-style-type: none"> • Miten digitaalisten palvelujen saavutettavuus on otettu huomioon muuten kuin verkkosivujen osalta 	Kaikki	<ul style="list-style-type: none"> • Videoiden tekstittäminen tuottaa haasteita ja videoita tehdään koko ajan enemmän.
5 min	KAM-juridiikkaryhmän kuulumiset <ul style="list-style-type: none"> • arkistolain uudistusta valmistellaan OKM:ssä 	Irma, Soile, Pekka	<ul style="list-style-type: none"> • Tiedonhallintalaista arkistot jätettiin pois. Nyt koko Kansallisarkistoa ja yksityisarkistoja koskevaa lainsäädäntöä uudistetaan. Käynnissä on selvitystyö ja syksyllä tiedetään miten työ jatkuu. • Laki Näkövammaisten kirjastosta uudistetaan.
10 min	STKS:n kuulumiset <ul style="list-style-type: none"> • ryhmän toimintakertomus toimitettu, taloustietoja ei ole vielä saatu • vuosikokous - miten koronatilanne vaikuttaa? 	Petri ja Päivi	<ul style="list-style-type: none"> • Kevätkokousta ei voida pitää etänä, STKS:n hallitus tiedottaa myöhemmin miten toteutetaan. • Ryhmien vuosikertomukset käsitellään hallituksen kokouksessa 24.4.2020.
10 min	Vuoden 2021 alkupuolella on tarkoitus pitää juridiikka-aiheinen seminaari. Keskustellaan teemasta ja valmistelusta. Aika ja paikka olisi hyvä sopia mahdollisimman pian.		<ul style="list-style-type: none"> • DSM-direktiivistä vois saada jotain puheenvuoroa, lainsäädäntö on toivottavasti edennyt. • Seuraavassa kokouksessa idealinko käyntiin, ehdotuksia ajasta ja paikasta.
	Muut asiat		<ul style="list-style-type: none"> • Ei ollut muita asioita
5 min	Seuraava kokous		Elokuun lopussa seuraava kokous (paitsi jos lainsäädäntörintamalla tapahtuu jotain).